

NAŠA MOČ

Celoletna naročnina znaša K 12.—
polletna " " 6.—
četrletna " " 3.—

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Uredništvo in upravnishstvo se nahaja
v Ljubljani, jugoslovanska tiskarna
Oglasi se sprejemajo po dogovoru

Na Šmarno goro!

Splavaj, duh moj, splavaj
na zeleno goro
pa poglej iz gore
na to ravno polje!
Čez to ravno polje
bela cesta pelje
in po beli cesti
bela gre procesja
in v procesji beli
same trume bele
iz vse pokrajine
iz vseh sel in trgov
in nad njimi vije
bela se zastava,
ko v zelenem zraku
bela golobica,
in okrog zastave
beli so golobje,
v kljunčku belo pismo —
vejico zeleno.

Kam je kri zbežala
iz vse pokrajine
iz te žitne njive
iz te trume mile?
Al se je poskrila,
Al jo je popila
žejna zemlja črna?
Al jo pohodila
truma je številna?

Ni je ne popila
žejna zemlja črna,
ni je pohodila
truma neštevilna,
vsa se kri je zbrala
na zastavo belo
in zastavo belo
je zaznamovala
z rdečim križem
znamenjem rešitve.

O ti truma mojal
pod miru zastavo
speš čez rodno polje
čez to žitno njivo;
spremljajo golobje,
bele golobice —
in pod nebom mir je
in na zemlji mir je,
ker v dobrem tvojem
srcu tudi mir je.

A. Žaren.

Srebrni delavski jubilej.

Čez malo dni in snidemo se. Petnajsti junij — petnajsti rožnik nas zbere. Na vrtovih ograjenih bodo v polnem krasu odgrnile obraz bele in rdeče in žolte rože in

gledale, kako bite iz hiš, iz hišic, iz dolin, iz bregov, iz vasi, iz mest delavci, delavke, mladeniči, možje, žene in dekleta — vse to ljudstvo, ki si z delom služi svoj kruh, ki mu je bil tolikrat žaljen s krivico, tolikrat odščipnjen brez pravičnega vzroka. Sedaj naj bo drugače, novi časi delavske veljave — delavske samoodločbe.

Žito po njivah bo valovalo, kakor da se prelivajo v valovanju delavske misli. Zelena ravan bo razgrinjala pred delavskim korakom prekrasen prt domačega polja, kakor bi hotela reči: tudi zate, tudi za vas je ustvarjeno to polje. Mak med plodnim žitom bo dvigal glave, kakor ru-deče kaplje prestanih let. Ta in oni starejši mož, ki je stal ob zibelki delavskega gibanja v boju za pravice delavskih rok, v borbi za državljanska prava in za dostojanstvo po podobi božji ustvarjenega človeka, bo dejal v svojem srcu: »Vstajenje praznuješ, krščanska misel — delavska misel kakor na Veliko nedeljo. Tisti, ki so mu zaničljivo rekli: »Tesarjev sin,« tesarski delavec iz Nazareta, zmaguje.

Vse te trume so zaznamovane z njegovim znamenjem. Utrnil si bo morebiti mož solzo in dejal sam pri sebi: Kdo bi si bil mislil? Brez knezov, brez denarja, brez kapitala zmagujemo mi ob tem znamenju. Ničesar nismo imeli ko zavest, da je naša terjatev pravična. Naj se ne ubija nas z izmозgavanjem in naj se ne izroča naših otrok bedni sužnost! Tako smo govorili. Pri tej zahtevi obstali. Ko so nam grozili, se nismo umaknili. Ko so nam posameznikom ponujali denarja, da izdamo tovariše in stopimo na stran zatiralcev, se nismo prodali.

Kdo nas je obdržal na tej poti? Kdo nam je dal moč: Vera v tistega, ki ni odstopil od pravih cest tedaj, ko so ga oklicali za kralja na cvetno nedeljo, pa tudi ne tisti strašni dan, ko so ga razglasili za zločinca in ga opljuvanega in razbitega pribili med zločince, da umre.

Vsi so mislili, ki verujejo v denar in v strojnico, da je vojni vihar konec naših dni, da nas na koncu krvave steze čaka smrtna lobanja —, one pa, ki so zaupali v denarne malike, v malike z močno pestjo in naduto znanstveno razsvetljenim umom, da čaka kraljevanje. Zmotili so se. Mi vstajamo, mi zmagujemo! Zmagujemo v znamenju Delavca iz Nazareta! Samo mi. Zbrali so se na boj za delavsko pravico tudi drugi zasmehovaje znamenje, na kojem je umiral pravični. Po nekaj mesecih jim ne verjame več ni lastni pristaš. Rusijo so spremenili v kri, Petrograd in Berlin je namočila bratomorna delavska kri.

Mi smo se borili za delavsko zmago po načelih križa, tudi izvojevano delavsko

zmago bomo dejstvovali po načelih križa. Zato pred nami ne trepeče noben poštenjak, ampak se nam pridružuje.

Delavski dan.

Preddan delavskega dneva bo sv. maša za dušnika

za vse umrle člane katoliških delavskih organizacij v ljubljanski župni cerkvi sv. Jakoba ob pol šestih jutraj. Daroval jo bo župnik Barle. Pri sveti daritvi se bo spominjal kakor tudi vsi navzoči, zlasti pokojnega dr. Kreka.

Poklonitev Krekovemu spominu na grobu bo v soboto, dne 14. junija popoldne.

Na pokopališču pri sv. Križu se zbera udeleženci ob Krekovem grobu: delavske skupine in društva, Orli, ljubljanske »Prosvete«, pevci, somišljeniki in prijatelji. Po nagovoru in poklonitvi se uredi spreved po navodilu rediteljev.

Sobotni udeleženci iz zunanjih krajev naj pravočasno naznani svoj prihod, da se jim po možnosti preskrbe prenočišča.

V nedeljo jutraj, 15. junija po dohodu vlakov iz Ljubljane in Gorenjskega

odhod na Šmarno goro, tako da bo vsak lahko pravočasno dospel do skupne službe božje, ki bo po cerkvenem nagovoru, ki začne ob pol 9. uri. Nato se vrši

prvi slovesni tabor

ob 10. uri dop. na Šmarni gori.

Po sklepu tabora je presledek do pol 2. ure pop. Ob pol dveh popoldne se vrši

drugi slovesni tabor

pri Žibertu pod Šmarno goro, na kraju, kjer je bilo pred 25. leti ustanovljeno prvo krščansko delavsko društvo. Po taboru na istem kraju prosti govori, razgovori, zabava in petje in na vrtu gostilne Žibert.

Posebnih znakov

se zaradi draginje ne bo priredilo. Splošen znak so trobojni trakovi, v ostalem pa znaki obstoječih krščanskih društev. Skupine in udeleženci naj pripnejo poljubne znake, da le izražajo naše prepričanje in naše mišljenje. Dobrodošle so zastave, čim raznovrstnejše, tem bolje.

Narodne noše

naj udeleženci oblečejo v čim večjem številu. Kar kdo misli, da bi utegnilo praznik polepsati in udeležence oveseliti, naj stori.

Svoboda.

Malo besed je, ki bi jih ljudje tako pogosto izrekli in bolj pogosto izrabljali, kot je ravno svoboda. Meščanski liberalizem je vrgel to krilatico v svet, moral se je boriti zanj, potem ko je svet zavrgel notranjo svobodo, ki jo je bil prinesel Kristus na zemljo.

Svoboden biti pomeni biti neodvisen od volje drugih — tako prajijo. Hočejo biti neodvisni od večnih zakonov, ki jih je bil Bog položil človeku v srce, hočejo svobodo dejanj, misli, želj, ne priznajo nobenega naravnega zakona, — edini zakon je pest, pravo močnejšega. Kdor je slab, kdor ni dovolj drzen da se oklene vseh poštenih ali nepoštenih sredstev, — njemu pogin! To je evangelij liberalizma, ki je ustvaril kapitalizem koren socialnega zatiranja.

Odmev liberalizma je pa socialna demokracija, ki priznava svobodo samo enemu stanu, — delavskemu; in še ta svoboda bi bila za delavstvo silna nesreča. Vero, ki je temelj človeške kulture in človeškega čustvovanja, mu boče iztrgati. »Nebesa prepustimo vrabcem in angelim!« je klic socialne demokracije. Rada bi spravila delavstvo pod nadzorstvo cele armade socialističnih uradnikov, ki bi igrali še hujsko ulogo kot danes kapitalisti. Stremijo za tem, da uničijo temelje družinskega življenja, odrgajo moža od žene, deco od doma in da spremenijo svet v ogromno kasarno, kjer bo vsak človek samo mrta številka in ne več živa osebnost. Poglejmo samo na rdečo Rusijo! Ruski mužik je trpel skozi stoletja pod knuto ru-skih kapitalističnih agrarcev, ko je prišla pa ura odločitve, je zahteval svobodo in zemljo, — duševno in socialno osvobodjenje. Zahrepenel je po živi vodi življenja. Boljševizem je odprl vrlece krvi in zaklinal ruskemu narodu: »Žejni si, — pij!« A ruski narod je molče z rezervirano trpnostjo, ki je njegovo najmočnejše orožje, povedal, da noče nasilja, ampak svobode.

Vse drugo svobodo daje krščanstvo človeštvu. Najprej notranje duševno osvobodjenje, ki mu da moči da se približa Bogu, da ni več suženj trenutka in strasti, kot je to žival. Za neodvisnost duše je temelj vsaki svobodi. Nadalje pa daja krščanstvo vsakemu pravico do eksistence, pravico do pošteno plačanega dela, — gospodarsko svobodo. Visoko postavbo bratstva je dalo človeštvu, ki tudi bogatina veže. Dalo je človeštvu pravec, po kojem naj vstvari harmonijo med narodi in različnimi stanov, in ko bo ta harmonija vstvarjena, bo socialno in narodno vprašanje rešeno.

LISTEK.

† Jan. od B. Flis.

Beograd, 17. maja 1919.

Iz »Slovenca« sem izvedel tužno vest, da je v Ljubljani umrl duhovniški veteran in velik prijatelj delavcev č. g. kanonik Flis. Poznam pokojnika iz dobe, ko sem kot rokodelski vajenec pohajal k njegovim večerom v Katol. društvo rokodelskih pomočnikov. Tedaj so se zbirali v prostorih tega društva v nekdanjem »Fürstenhofu« ob nedeljah popoldne rokodelski vajenci, katerim je razlagal pokojnik razne stvari in osobito zgodovino Slovencev v turskih bojih na Slovenskem. Nikdar ga ne pozabim. Njegova ljubeznjiva šaljivost do nas porednežev je vplivala učinkovito. Nestrpno smo pričakovali trenutka njegovega prihoda. Usuli smo se okoli njega kakor čebele, ko je vstopil skozi vrata. To je bilo vprašanje in zahtev po lepih povestih in pravljicah. Vsakdo je hotel vedeti kaj drugega. Končno smo se posedli in poslušali ljubke povestice in zgodbe, s katerimi je tako ljubeznjivo nasičeval naše duše. Pokojnik ie na storil kot podpredsed-

nik rokodelskega društva veliko za izobrazbo rokodelskih pomočnikov, med katere je zahajal z velikim veseljem in zanimanjem. Bil je z vsakim ljubeznjiv in na razpolago z raznimi dobrimi nasveti. Vsi smo ga ljubili in visoko spoštovali. Bil je klicar v puščavi delavske naobrazbe tedanje dobe.

Blag mu bodi spomin!

Jos. Gostinčar,
minister za socialno politiko.

Kdo je te lepe rože sejal?

Nad razvalinami belih domov so se razpletle in cveto z rdečimi, rumenimi in belimi plamenčki. Krvavordečih je največ; bohotno razviti listi se nagibajo k tlom in jih barvajo z rudastim sijem. Težak vzduh vstaja iz vlažne preproge rož, ki pokriva zidovje.

Lep dom je bil tu. Solnce je sijalo gor-ko in prijetno, kot nikjer, valoviti holmi so plodili bogat sad, in česar ne da ves svet našim ljudem, to je bilo tu: dom, dom, krepak utrip src, ki so pognala korenine v ljubljeno zemljo in mirno in srečno dihalo pod božjim solncem.

»Nič več ne bom videl teh lepih pol-jan in ne svojih otrok, kako trgajo grozdje v vinogradu, žena moja!« In mož je stisnil roko ženi in odšel — požrla ga je zemlja.

Kdo je te lepe rože sejal? Takrat so padla prva semena, solze sirot, bolest matere in žene.

Ko je žena trpela to silno bol, ji je trepetala v dno duše kot lahna, zadnja to-lazba skrita misel: Najhujeje je za menoj, kaj naj še pride nad me? Varala si se, uboga žena, na Oljski gori si bila tistega žalostnega dne, a kje je še bičanje in kje Kalvarija?

Zazdelo se nam je, da so se v tistih strašnih dneh zagreznila vsa kopita konj v našo zemljo, ko so udarili milijoni ob železno steno stotisočev mladih, mladih fantov. Od vzhoda so prihajali, sem iz Puste, in sicilski gaji so jih pošiljali naši grudi, da jim da šest pediti prostora za mi-ren in večern počitek. In zemlja je bila njihovo kri, — O Bog, o Bog, kdo dopove vse silno trpljenje teh mladih, krepkih mož, orlov, katerih blesteče oči so še umirajoč hlepele po solncu? Padala so semena v te, zemlja naša, setev lobanj in mladih trupel leži razsejana v tebi, — in ti nam rodiš krvave rože.

Ta čas je pa blodila mati z deco v tujini, se borila za kruh in njihovo življe-

nje. Ej, vse to je presegalo njene moči, njena lica so bledela in roke so ji slabele, a ena lepa in upanja polna misel je živela v njej in ji bila živ kruh v težkih dneh: O domovina! Ko se te dotakne moja noga, mi bo lažje in otroci zacvetejo zopet kot nekdanj.

Prišli so nazaj. Lica so jim plamenela od notranjega vznichenja, ko so z očmi poljubili oskrunjeno svojo zemljo. A med razvalinami, na katerih so hoteli postaviti s šibkimi rokami in brezmejno ljubeznijo nov dom, se je rezal Glad in jim pripravljaj ure počasnega umiranja. Otroci, vzrastli v vojni, ne poznajo smeha, ki ga jim je Bog dal kot najdragocenejšo last; v megli, s katero jim lakota obsenčuje glave, ne vidijo solnca. Njihova mlada čela so mračna in razjedena od skrbi, njihove duše so uvele in ostarele, še predno je prišla prava mladost.

Rože cvetejo. Iz solz nesrečnih so vzkliše, njih korenine se opletajo lobanj in krepkih, širokih prsi, — in sedaj umira na njih z otožnim usmevom naša deca, — vo-gelni kamen bodočnosti.

O vi vsi, ki greste mimo teh lepih svežih rož, kje je bolečina, kot je ta strajajočih, molče usihajočih otrok?

KA. RL

Danes te harmonije, ki temelji na pravičnosti in ljubezni se ni. Danes vpije človeštvo kot umirajoči mladeč v lisenovih »Strahovih«. Mati daj mi solnce! Solnce svobode, ki naj razžari temo moje duše, mrak moje bede, sestrskane obraze mojih otrok! Ta mati ni kapitalistični liberalizem in ne suženjski teror socialne demokracije, ta dobra mati je Cerkev, nauk Kristusov. Odrešenik nam je pokazal pot, dal nam je pravo do resnične svobode, ki naj prerodi svet.

Pojdimo za njim!

Kl. Rl.

Strito socialno-demokratsko nasilje.

(Izvirno poročila iz Zagreba »Naši Moči«.)

L. 1918 8. maja je prišlo v državni tobačni tovarni v Zagrebu do nesporazuma med delavskimi, ki so organizirane pri Hrvatskem krščanskem Radničkem Savezu in med onimi ki so organizirane pri socialnih demokratih. Socialisti so namreč silili krščansko socialne delavke, da se organizirajo pri njih; tista pa, ki tega ne bi hotela iz prepričanja storiti, bo vržena iz tovarne. Naše delavke — 16 po številu — so ostale pri svojem prepričanju in vržene so bile iz tovarne. H. K. Radnički Savez je storil proti temu nasilju potrebne korake pri ravnateljstvu tovarne in pri socialistični stranki, ki pa je še vedno zahtevala, da morajo plačati naše članice pri njih članarino za soc. organizacijo. Dosegli smo toliko, da so odslej dobivale plačo, kakor da delajo v tovarni in sicer do 27. novembra 1918. Takrat ob razsulu pa je jim je ta odtegnila in tako smo jih morali do 16. maja t. l. vzdrževati mi. Izplačali smo jim K 25.000/73. Radnički Savez pa v zahtevi svojih pravic ni popustil. Ponovno smo interpelirali 13. marca t. l. pokrajinsko vlado in dr. Korošca, a odgovora ni bilo. Nato sta se 23. marca t. l. podala naša dva delegata v Belgrad in zahtevala od vlade da štiti z zakonom svobodo združevanja in prepričanja. Dobili smo tam ustmeno nalogo, da pošljemo delavke takoj na delo; v slučaju, da jih ravnateljstvo ne bi hotelo sprejeti ali da bi jih socialisti napadali, naj to takoj javimo vladi v Belgrad. To smo storili, a ravnateljstvo jih ni hotelo sprejeti, dokler se ne sporazumemo s socialisti. Na to smo o tem obvestili vse mero-dajne činitelje in stavili smo svoje poslednje zahteve. 6. maja t. l. smo imeli pri vladinem poverjeništvu za socialno skrbstvo v Zagrebu zadnjo obravnavo in 9. maja t. l. so končno socialni demokrati podpisali in pristali na izjavo, da odstopajo od vseh svojih zahtev nasproti nam in da nam zadržujejo svobodo združevanja in prepričanja. Zahtevamo pa od nas, da bomo solidarni v slučaju stavke z njimi. Naše delavke so šle 16. maja t. l. zopet na delo in sicer na ista mesta kakor prej. Tako smo strli socialno demokratski teror, ki ga hočejo imeti povsod nad našimi člani. Pravica pa je jača od nasilja in zato se tudi mi temu ne uklonemo nikdar. Vse naše člane pa po pozivljamo, da se oklenejo trdno naše organizacije, ki jih bo ščitila vsikdar. — Kakor znano, smo pristopili vsi člani Hrv. kršč. radniškega Saveza v Jugoslovansko Strokovno Zvezo.

Politika.

Delavsko gibanje in V. L. S.

Vloga, ki jo je igralo delavstvo v okrilju V. L. S. in v slovenski javnosti do svetovne vojne, se je vsled velikih zgodovinskih dogodkov zadnjih let bistveno izpremenila. Svetovna vojna je sestavo človeške družbe, je razmerje med sloji in razredi družabnega organizma na zelo korenit, brez dvoma revolucionaren način prevrnila. Potisnila je takozvani srednji sloj, ki je bil preje gospodarsko samostojen in dolgo, dolgo časa nositelj kulturnega napredka, v vrste proletarijata. Uradništvo, pripadniki svobodnih poklicev in cela vrsta nastavljenecv spadajo skoro celoma po svojem današnjem socialnem položaju v proletarijat in naj se njihovo čustvovanje, njihova vzgoja temu dejstvu še tako upira. Končno bo prišla ura — drugod je že deloma napočila —, ko bodo prišli do zavesti svojega položaja in se uvrstili tja, kamor spadajo po svojih družabnih interesih. Ta preje tako važna plast je doživela sicer kot taka polom, a bo proletarijat pomnožila, mu prinesla novih moči in ga duševno utrdila.

Z druge strani se je kmečki razred med svetovno vojno povzdignil in zadobil pomen, ki ga preje pri nas, kakor smo bili kmečki narod, ni imel. Njegova odločilnost mu je prinesla ugled in povzdignila, deloma celo šele ustvarila samozavest in stanovski ponos. To dejstvo je za Jugoslavijo, ki je danes in bo še dolgo kmečka država, največjega pomena in pozdraviti ga moremo kot velik narodni uspeh.

Če pogledamo tedaj v socialni razvoj bodočih desetletij, se dvigujeta pred našimi očmi edino dva velika, usoda države odločujoča razreda: kmečki in delavski razred. Meščanske in kapitalistične stranke se bodo, kakor kaže razvoj družabnih razmer v Evropi, pogrezile in prepustile svoje postojanke drugim, bolj zdravim strankarskim organizmom. Na Slovenskem želi socialna demokracija stopiti v izpraznjene postojanke našega meščanstva.

Razmerje med tema dvema, državo ohranjajočima slojema: med kmetom in delavcem, ne bo povsodi enako. Tudi v Jugoslaviji ne. Če smo gori trdili, da bo Jugoslavija kmečka država, ne moremo v isti meri trditi tega o Sloveniji. Posebni značaj naše zemlje, obilica rud in vodnih moči, naša ugodna lega.

Zato stoji politični razvoj bodočih desetletij v Sloveniji tudi v znamenju rasti slovenskega delavstva. Razvenel se bo boj za njega politično organizacijo, in njega duševno vodstvo. Organizacija slovenskega proletariata bo za našo kulturno smer če ne važnejše vsaj ravnotako važno kakor organizacija kmeta. Časi, ko je delavstvo bilo pri nas le neodločilna moč za javno življenje, so za vedno minuli. Imamo vse predznake, da bo Slovenija industrijsko središče države in zato torišče in rast delavskih organizacij po deželi. Socialni demokrate rastejo in mi rastemo. Jugoslov. Strokovna Zveza je svojo moč potrojila in se razvija kljub vsem oviram, ki se ji stavijo, v zadnjem času skoro presenetljivo.

V. L. S. bi napravila usodno in pogubno napako, če bi se dala zapeljati od neposrednih interesov najbližje bodočnosti in zanemarjala probleme, odločilne za njeno silo v par desetletjih. Če se ne bo zdej z dalekovidnostjo pripravila, bo zašla pozneje v zagate, ki bo iz njih težko mogla iziti. Najvišji interesi naše krščanske kulturne smeri ji nalagajo zgodovinsko nalogo, da posveti socialni povzdigi slovenskega delavstva in vseh njegovih naprav potrjeno skrb in potrjeno pomoč.

Besednik.

Tedenski obzor.

Celovška pogajanja razbita. Pa našem polomu na Koroškem je šla s privoljenjem osrednje vlade v Belgradu v Celovec jugoslovanska delegacija, da se pogaja z Nemško Avstrijo glede ugotovitve demarkacijske črte in o sklepu premirja. Vsled pretiranih zahtev od strani Nemcev pa so se pogajanja razbila, ker jugoslovanski zastopniki niso mogli popustiti v stvareh, ki so se po vsakem pravu naše, zdaj pa da bi se zanje barantali. Pač pa so se zedinili, da smejo obojestransko obiskati posebne komisije ujetnike in da se zamenjajo ranjeni ujetniki.

Nemci na Koroškem divjajo na nečloveški način. Nič jim ni sveto ne pred Bogom, ne pred ljudmi. Ropajo, plenijo in morijo tako ostudno, da tega skoro ni mogoče opisati. Najbolj pa se znašajo v svojem barbarstvu nad Slovenci, ki so zaostali ali pa ki jih ujamajo. Vendar za vse to pride prej ali slej — kazen pravice.

Shod beguncev se je vršil v nedeljo, 18. t. m., v veliki dverani hotela »Union« v Ljubljani. Bil je številno obiskan, nastopili so govorniki vseh slojev. V imenu Srbov je pozdravil shod dr. Milorad Stojković. Begunci so se porazgovorili o vseh svojih potrebah in so stavili tudi zahteve. Soglasno so bile sprejete resolucije, ki v njih izjavljajo, da nimajo nujnejše želje, ko da se vrnejo čimprej na svoje domove. — Naše delavstvo obžaluje najbolj usodo sotrpinov, ki morajo trpeti ne po svoji, temveč po tuji krivdi. Pomagajmo jim kjerkoli in kolikor moremo!

Duhovnikom in ljudstvu je izdal škof Jeglič oklic, kjer poziva, da podvojimo svoje prošnje do Boga in še bolj pobožno in goreče molimo ter da prejemamo v prav obilnem številu sv. zakramente. V naših društvih pa da naj izostanejo prihodnje dni vse prireditve, ki imajo vseledni značaj. V Parizu se odločuje usoda Jugoslovancov, Bog nam more pomagati! Molimo!

Delo za poljedelsko preobnovo v ministrstvu v Belgradu nima nič kaj uspehov. Saj vemo, da delavec mora vedno čakati, kdaj se bo gospodi zljubilo. Skrivajmo nam resnico za kulise, nas pa pitajo z raznimi vestmi. Kako dolgo še?

Narodno predstavništvo v Belgradu deluje v znamenju boja med radikali in demokrati. Jugoslovanski klub si hoče ohraniti proste roke na levo in desno. Vidnih uspehov v delu za ljudstvo pa ne moremo ravno omeniti.

Zaplemo premoženja državljanov sovražnih dežel je odredilo ministrstvo za trgovino in industrijo. Sviri se pred nakupom!

Proti naselitvi Judov v Jugoslaviji pišejo slovenski dnevniki. Naša zemlja ima dovolj domačinov, zato ne rabimo takšnih, ki bi nas odirali, polnili svoje žepe ter nam navezovali na vrat kapitalizem, ki se proti njemu ravno borimo.

Pokrajinski zbor Deželne vlade za Slovenijo nam je bil obliubljen, a kakor

že v navadi — na papirju. Določili so se tudi zastopniki — tudi — na papirju. Kaj, ali nas res mislijo imeti samo za norca? Vlada mora biti le takrat pravična, če ima ljudstvo polno besedo zraven. Dolžnosti nam nalagajo, zato hočemo imeti tudi pravice!

Jugoslovanska Kmetška Zveza šteje že nad 20.000 članov. Dne 25. t. m. je bila odborova seja, o binkošti pa bo seja vodstva. Lepa organizacija, ki ji želimo še mnogo uspehov.

Mirovna pogajanja v Parizu so tajna, kakor dozdaj. V svet se trosijo dan na dan razne vesti, ki nas pa pustijo prav hladne. Mi vemo, da odločujejo o nas, ne da nas bi bili vprašali. Prosta jim pot, a vere v našo silo nam ne bodo določali oni, temveč ta je v nas jača ko kdaj prej. Družabna pravičnost, kakor jo zahtevamo mi, jim je povsem tuja, svojo moč gradijo na liberalnem in materijelnem temelju in zato se jim bo podrl. Ideje ne bodo uničili bajoneti, ne prazna rekla, niti kupi zlata!

Za naše meje barantajo v Parizu, kakor da bi kupovali kravo za groš. Pravijo, da so že določene. Po poročilih bi bila italijansko-jugoslovanska meja sledeča: Trbiž na Koroškem bi ostal Italiji, odtod bi šla meja po gorskih grebenih do Črne prsti in odtod po kranjski meji do Čerkna, ki bi bilo še jugoslovansko. Od tu bi šla meja — Idrija bi ostala v Jugoslaviji — na Col, Nanos, ob kranjski meji do Divače (ki bi ostala Italiji) in dalje na Učko in Rušo. Reka bi bila svobodno mesto pod varstvom zveze narodov. Upravno kontrolo v mestu bi izvrševali zastopniki Jugoslovancov in Italijancov. Železnica Ljubljana-St. Peter-Reka bi bila jugoslovanska. Nemško-jugoslovanska meja: Beljak nemški. Celovec bi ostal tudi Nemcem. Meja bi šla tik južno od Celovca. Pač pa bi Jugoslaviji ostal Velikovec in Maribor. Jugoslavija bi dobila v odškodnino Prekmurje (kakor da ni našel). Res lepo!

Papež je zaprosil Boga, naj razsvetli v Parizu zborujoče državnike — tako je odgovoril Benedikt XV. kardinalu Hartmannu, ko ga je prosil, naj bi posredoval za milejši mirovne pogoje Nemčiji. Dosti je storil!

Čehoslovaki uvajajo razne preobnove. Iz šole hočejo odstraniti križ, glasujejo za razporoko in še za druge svobodomiselnosti. Dobro. Dobro, a miru in zadovoljnosti ljudstvu s tem ne bodo dali. Vsi krščanskomišleči so kakor en mož proti tem nakanam. — 16. t. m. se je vršil v Kraljevič Vinohradnih manifestacijski shod, ki je bil posvečen spominu na svečano prisego pred letom dni in ponovitvi te zvestobne prisega Jugoslovancem.

Dunajski župan je postal socialni demokrat Jakob Reumann. Ustanovna seja je bila 22. t. m. V občinskem svetu je tudi osem Čehoslovakov.

Na Ogrskem vlada jo še vedno zmedene razmere. Gotovo je, da je velik nered, ki so ga povzročili boljševiški prenapetosti in da bo preteklo še nekaj časa, predno se bo upostavljal v vsej deželi red.

Bolgarska je dobila novo vladu, ki jo je sestavil Teodorov. Mi se še vedno vprašujemo, zakaj Bolgarije ni v okrilju Jugoslavije.

Grozna nesreča v rudniku se je dne 21. t. m. pripetila v Lazih v tešinskem okraju. V Novem rovu je nastala eksplozija. Dosedaj je znano, da so našli 32 rudarjev mrtvih in 26 ranjenih, 78 pa jih pogrešajo.

Razlastitev podjetij je sklenila vlada v Nemški Avstriji. Razlastijo se naslednja zasebna podjetja in preidejo v last in obratovanje javnogospodarskih zavodov: 1. premogokopi, ki ne preskrbujejo samo krajevnih potreb ali posameznih podjetij, katerih del so. V zvezi s podržavljenjem teh premogokopov se podružabi tudi veletrgovina s premogom in se v ta namen ustanovijo posebni javnogospodarski zavodi; 2. dobivanje železa, izdelovanje surovega železa in s tem neposredno zvezano nadaljnje obdelovanje, kakor tudi dobivanje drugih koristnih kovin; 3. električna podjetja in za to potrebno izkoriščanje vodnih sil, ako ne služijo samo krajevnim potrebam; 4. veliki gozdovi s lesno industrijo in lesno veletrgovino.

Le Nemčija je kriva svetovne vojne, tako je govoril pri zadnji skupščini berlinskih delavskih svetov poslanec Rihard Müller. Da pa temu ni tako, o tem nas ni treba več pričevati. Tudi med temi, ki določujejo »svetovni« mir, so kosmate duše. Kaj pa krivičen družabni red?

Carigrad ostane Turčiji — tako poročajo listi. Mi pa mislimo, da bodo Turki o tej posesti presneto malo vedeli. Imperialisti bodo že zato preskrbeli.

Stavka v Jurkloštru.

Nemirni dnevi so bili v tednu od 12. do 18. maja v Jurkloštru na Štajerskem. Stavka je zavzela vse delo na polju, v gozdu in na žagi, katera spada že v industrijsko podjetje. Kakor hitro je zveza zvečala za stavko, je odpotela tja svojega

zastopnika. Stavka se je vršila v največjem redu. V petek popoldne se je vršilo prvo pogajanje z graščakom Falterjem v Rimskih Toplicah. Pogajanje se je razbilo ob trdovratnosti graščaka.

Stavka se nadaljuje.

Takoj nato, ko se je videlo, da pogajanje ne uspeje, so delavski zaupniki prekinili pogajanja. Dva sta se podala takoj nazaj v Jurklošter, ki je oddaljen kake tri ure od Rimskih Toplic z naročilom, da se stavka neomejeno nadaljuje, dokler ne dobe drugih vodil od zastopnika J. S. Z. Drugo zastopstvo se je odpeljalo s prvim vlakom v Ljubljano.

V Ljubljani.

Ko je šla drugi dan deputacija v spremstvu zastopnika J. S. Z. k deželni vladi, je morala z velikim razočaranjem konstatirati, da ni v Ljubljani nikogar, kateri bi lahko odgovoril in pojasnil vprašanja, s katerimi se je deputacija obrnila na vladu. Kristjan je bil v Belgradu, Prepeluh v Zagrebu, državni višji nadzornik Štebi v Kamniku in dr. Lemež v Trbovljah. Tako je šla deputacija brez vsakega pojasnila zopet nazaj v Jurklošter. Med potjo je izstopil zastopnik J. S. Z. v Trbovljah iz vlaka ter se podal do dr. Lemeža in tam dobil pojasnilo glede graščinske žage, katero sam graščak pripisuje k gospodarskemu obratu, a resnično je pa industrijsko podjetje, ker ni samo navadna žaga ampak tudi »cirkular in pendel« žaga.

Graščinski oskrbnik

se je tudi odpeljal v petek v Ljubljano. Graščak ga je poslal z važnim opravkom, a po vsem domnevanju, ga je odpotlal le za špijona. Pri dr. Lovrenčiču je dobil glede osemurnega delavnega časa zanj jako laksko informacijo.

Pogajanja so se nadaljevala v nedeljo.

Pogajanje se je vršilo v graščini. Udeležil se ga je poleg delavskih zastopnikov, tudi državni gozdni nadzornik g. Rilterid od okrajnega glavarstva v Celju. Popoldne se niso mogli nikakor pogoditi, zato se je pogajanje nadaljevalo ob 2. popoldne. Ker se je graščak Falter dal pogovoriti, je bilo možno, da se je pogodba podpisala ob pol 7. uri zvečer.

Uspeh

stavke ni izostal. Delavci, ki so bili v graščini na hrani, so se hrani odpovedali, mimogrede povedano je bila povečini ta hrana le sam krop in nezabeljeno zelje zato se jim je povišala plača za 75% oni pa, ki niso imeli hrane pa za 50%, tem se je bila že preje enkrat plača zvišala. Ugotovilo se je deseturni delavni čas za poljedelsko delo s to zavezo, da ob času ko se morajo poljski pridelki spravljati hitro in ne glede more poljedelsko delavstvo svoje delo vršiti tako, da gospodarstvo ne trpi nobene škode. Ure, katere se napreduje čez delavni čas se plačajo 250% več.

Poleg tega dobi vsak delavec prosto stanovanje in njivo, na kateri si bode vsak pridelal toliko, da bode lažje ob tej plači izhajal.

Torej! Stavka je končana. Delavci so pričeli zopet delati. Začeli so z nado, da so si v najskrajnejši sili priborili nekaj priboljška. Zopet poje žaga, zopet odmeva sekira v gozdu in se vihti rovnica na polju. Na novo, po enotedenskem odmoru se zopet dela v zavesti, da so si priborili izboljšanje z bojem, in da to ne bode trajalo dolgo, ko si bodo morali položaj še izboljšati. Med celotno stavko je bilo delavstvo mirno in se ni dogodil niti en slučaj nasilnosti. Nauk iz vsega pa je: Organizacija vodi do zmage. Na delo za Jugoslovansko Strokovno Zvezo!

J. S. Z.

Vsem skupinam in članom.

Vsled vedno naraščajočega števila članov so nam pošle vse »Članske knjižice«. Novih pred izrednim obnim zborom, ki bo 15. junija t. l., ne bomo dali tiskati, ker bo treba par stvari spremeniti. Vse skupine prosimo, da nekoliko potrpijo in vodijo vse račune novih članov na posebnem listu. Pristopnice pa nam pošiljajte nemoteno dalje; ko jih sprejmemo, vas o tem takoj obvestimo.

Uradne ure skupin »Jugoslovanske Strokovne Zveze« v Ljubljani so:

Skupina železničarjev vsako soboto od 7.—9. ure zvečer.

Skupina Cestarjev vsako prvo nedeljo v mesecu od 9.—12. ure popoldne.

Skupina Vpokojencev tob. tovarne vsako soboto od 8.—9. ure popoldne.

Uradni prostori se nahajajo v »Ljudskem domu«, Streliška ulica 12, I. nadstropje, čitalnični prostori.

Osrednja pisarna »Jugoslovanske Strokovne Zveze« ima uradne ure vsak dan v tednu od 8.—12. ure popoldne in od 1.—3. ure popoldne v Jugoslovanski tiskarni II. nadstropje.

Skupina »Ljubljana« uraduje za enkrat v osrednji pisarni J. S. Z. ves čas kakor Zveza.

Skupina tob. vpokojencev »Jugoslovanske Strokovne Zveze« ima uradne ure vsako soboto od 8.—9. ure dopoldne, Ljudski dom, I. nadstropje. Odbor.

Skupina »Ljubljana« je po dolgem času zborovala zopet v ponedeljek 19. maja. Po nagovoru zastopnika Jugoslovanske Strokovne Zveze je občni zbor izvolil novi odbor. — V seji, ki se je priključila občnemu zboru, se je odbor sestavil tako: Predsednik dr. Igo Šilar, namestnik Marjetica Trtnikova, tajnik Jože Stabej, tajnikova namestnica Minka Rusova, blagajničarka Ivanka Krvinova, blag. namestnik Franc Podrekar; ostali odborniki: Gustel Cvikel, Ivanka Pirc, France Snaj, Primož Simončič in Ant. Komlanec; revizorja dr. Narte Velikonja in Vinko Naglič.

Zahvala! Vsem Jurklošterčanom se prav iskreno zahvaljujem, da so držali skozi celo stavko najzvarnejšo disciplino in da so v vseh stvareh poslušali organizacijskega zastopnika. — Kršč. soc. del. pozdrav vsem. Anton Kogej.

Mengeš. Pri sobotni seji odbora naše skupine se je sklenilo, da se udeležimo 25 letnice na Šmarni gori z zastavo in v kar največjem številu. — V nedeljo, dne 25. t. m. smo imeli prvo predstavo za časa našega trimesečnega obstoja. Igrala se je trodejanjska »Lumpacij Vagabund«, ki je vzbudila mnogo veselja. Gledalcev je bilo natlačeno polno. — Poverjenišvo za soc. skrbstvo nam je odkazalo podporo za 14-dnevno brezposelnost ob času, ko je tovarnar Steinberger ustavil svojo tovarno, a o tej podpori ni ne duha ne sluha. Kje pa tiči?

Kranj in tabor na Šmarni gori. Za delavsko petindvajsetletnico na Šmarni gori 15. junija je pri nas veliko zanimanje. Ker se pa nameravamo udeležiti tega shoda v večjem številu, in sicer kar je mogoče v narodnih nosah, se prosimo tem potom vsi člani in članice, pa tudi vsi prijatelji in prijateljice naše organizacije, da se gotovo udeležijo, in če je le mogoče v narodnih nosah. Peljemo se na okoličinah vozov. Zato naj se pa vsak že preje odloči in pripravi, ko bo prišla pobiralica z okrožnico, da bo odločno zapisal — grem. Takih omahljivcev naj ne bo, ki odlašajo na zadnjo minuto. — Vsak naj ima v spominu lansko leto, ko smo se udeležili shoda v Št. Vidu, kako prijetno je bilo. Torej še enkrat, člani in članice na dan. Saj nismo nikjer zadnji in tudi zdaj pokažimo, da smo pravi krščanski Gorenjci in da ne zaostanemo za drugimi skupinami. Drugače se nam bo res reklo, da smo Kranjci — zaspanci.

Iz Stražišča. Kakor milijone delavcev širom sveta, je zadel tudi sitarje nesreča: zmanjkalo je dela. Surovin ni dobili, izdelkov ni moč prodati, ker so se meje zaprte. Posrečilo se je odvrti najhujšo silo; vlada je dovolila zmerno podporo brezdejavnim. Pri tem pa se je pokazalo, da neorganiziran delavec skoraj ne more doseči, kar potrebuje. Zakaj ne, nam je pojasnil mnogobrojen shod v šmartnem 11. maja popoldne. Okoli 300 delavcev in delavk je obiskalo shod, ki ga je sklicalo predsedstvo okrožja Kranj Jugosl. Strok. Zveze. Prvi je govoril g. Anžič s Sv. Jošta o položaju sitarjev in trudu, ki ga je bilo treba, preden se je dosegla podpora. Da bo v prihodnje sploh še mogoče kaj doseči, se morajo sitarji tudi organizirati, in sicer v Jug. Strok. Zvezi, ki najbolje odgovarja njihovim potrebam in zahtevam. J. Hafner je opozarjal, da so bili ljudje izpočetka brate in so postali šele vsled greha krivičnosti hlapi, sužnji, nemaniči; da se organizirajo celo milijonarji, tovarnarji, meščani, kmetje, vsi stanovi in sloji. Iz krivičnih slojnih razmer torej more priti delavec le potem združenja na podlagi krščanske pravičnosti. Zato treba zaklicati v Stražišču na ves glas: Sitarji, vsi v Jugoslovansko Strokovno Zvezo, če hočete živeti v Srazišču! — G. Dimnik je povedal razliko med neorganiziranimi, soc. demokrati in krščanskimi delavci. Organizirani moramo biti; verni kristjani hočemo ostati, drugih stanov ne sovražimo. Ostane za nas le en sklep: Pristopimo h krščanskemu delavskemu društvu, Jugoslovanski Strokovni Zvezi. Okrožni preds. Opeka, Pollakov strojar, govori o pravični plači in delavskih zbornicah. Krepko zavrne krivično nasilje soc. demokratov, razlaga koristnost Jugoslovanske Strokovne Zveze za delavca. G. Šarc kot zadnji opozori na potrebo pravičnosti nasproti drugim stanovom, zlasti kmečkemu, ki vse druge redi. Krščanski delavec bodi član J. S. Z., krščanski kmet pa član Kmečke Zveze. — Shod je izredno dobro izpadel. O uspehu bomo pa drugič pisali. Prepričani smo, da bodo kmalu vsi sitarji člani J. S. Z.

Iz Kranja. Skupini Kranj in Stražišče sta priredili 1. maja shod na Sv. Jošta. Lepo število delavcev in delavk, okoli 50, se je zbralo v jutru pri cerkvi in otvorilo shod s sv. mašo. Nato se je cela družba, kateri se je pridružilo tudi nekaj neorga-

niziranih izletnikov, podala na prostor pod staro Krekovo lipo pri Križu, kjer je govoril kaplan Hafner Jernej o močnem upanju organiziranih delavcev v zmago pravice, poudarjal potrebo pravičnosti do drugih slojev tudi v boju za pravico delavca in priporočal kot edino uspešno orožje v dosego pravice trdno organizacijo na podlagi krščanske pravičnosti v Jugoslovanski Strokovni Zvezi. Po shodu se je podala družba na okrepčilo v gostilno, kjer se je razvila prisrčna zabava in živahni razgovori o delavskih zadevah, ki so velik del družbe držali skupaj še preko Javornika do Kranja. Splošna želja je bila: kmalu zopet na shod k Sv. Joštu! Morebiti 15. jun., ker se shoda na Šmarni gori večina ne bo mogla udeležiti?

Iz Vrhniške. Iz raznih krajev so dopisi v našem delavskem glasilu, le iz Vrhniške že dolgo nismo opazili nobenega poročila. In vendar tudi vrhniški delavcem ni vse po volji. Kljub temu, da nas krvavo žulijo posledice dolgotrajne vojne in nas tlačijo nezgodna drugačnja, pomanjkanje živil, oblike ter drugih življenjskih potrebščin, nam nekateri tovarnarji niti tega ne dajo, kar bi po zakonu morali dati, namreč osemmurni delavnik. V parketni tovarni Josip Lenarčiča v Verdu se dela še vedno 10 ur na dan, prav tako pri njegovi opekarni in še v par drugih podjetjih, ki imajo značaj tovarne. Ali zakon ne velja za vse enako? Vrhniško delavstvo je ogorčeno nad krivičnim poslovanjem pri Vojni zvezi v Ljubljani, ki se je v zadnjem času razkriilo. Tu se v jasni luči kaže skrb in ljubezen socialno-demokratskih voditeljev in pohlep po bogastvu je zmožna delavca trpiti še bolj tirati v pomanjkanje kot ga že sicer trpi. Delavci in delavke! Strnite se v močno delavsko organizacijo, ki naj bo Jugoslovanska Strokovna Zveza; ta se resnično poteguje za Vaše koristi ter mora biti po svojih krščanskih načelih nesebična in poštena. Kdo na Slovenskem je delal tako nesebično in požrivovalno za izobrazbo in vsestranski napredek delavstva kakor prerano umrli oče krščansko-socialne delavske organizacije, dr. Janez Ev. Krek! Njegov duh še živi v njegovih delih na polju krščansko-socialne delavske organizacije, ki naj procvita v naši Jugoslaviji ter nas privede iz težkih časov trdih poskušaj v boljšo prihodnost.

Iz Kroke. 27. aprila in 4. maja je uprizoril naš ljudski oder veselico. Naši delavci so igrali narodno igro »Deseti brat« in zapeli pod vodstvom neumorno delavnega g. Joža Gasperšiča dovršeno lepo 3 pesmi. Uspeh je bil nad vse pričakovanje lep. Zato našim nasprotnikom to ni bilo všeč, kakor jim tudi ni všeč, da se naše delavsko gibanje tako lepo razvija. Ko so se igralci in igravke po igri na ljudskem odru lepo mirno s petjem zabavali, so nekateri, ki bi imeli skrbeti za javni red, hoteli povzročiti izgredo. Le mirnosti naših ljudi se je zahvaliti, da se ni zgodilo kaj hujšega. O posledicah onega večera vam bomo še poročali, ko se zadeva nekoliko uredi. Za danes samo to: V svobodni državi zahtevamo, da se nam pusti svoboda, dokler se držimo postav, in da nas v tem ne ovirajo vsaj oni, ki so za to poklicani!

Skupina J. S. Z. se lepo razvija. A žalostno je to, da mnogi delavci ne vedo, kaj so; niso ne tič, ne miš, ne krop, ne voda, nočejo biti ne socialndemokrati, ne krščanski demokrati, ampak vse skup, kakor jim kaže, zato so to — neznačajneži in figa močje ali babe in nikoli močje. Da, značajnosti manjka med nami. — Nekaterim se pa hoče le kruha, pijače in igre. To je njih vse, to so njih nebesa, za drugo in za druge jim ni mar. Zato je njih prepričanje vedno — napredaj. Zato se pogosto bahajo nasprotniki: S pijačo dobimo zopet vse za se! Ali ni to sramotno za nas!

Mi smo sploh premehki in predobri do nasprotnikov in premalo zase in za svoje ljudi pa tudi premalo — odločni. Učimo se od nasprotnikov! Ko bi imeli n. pr. naši nasprotniki v rokah našo zadrugo, gorje nam! Mi pa dajemo in rečemo njim vedno boljši kruh in jim dajemo boljše delo, svojim ljudem pa slabše. Ali je to pametno in pravično? Bodimo pravični do sebe in ne predobri do nasprotnikov in odločni, ne pa — mevže. Potem nas bodo spoštovali in se nas bali. Le tako bo naše delavsko gibanje dobro uspevalo.

Torej: značajnosti, pravičnosti zlasti do naših, ker te je dosedaj nasproti nam manjkalo in odločnosti, pa bo boljše!

Iz Idrije. Italijanska vlada je ugodila zahtevam rudniških delavcev in plačuje od 1. maja naprej za eno krono eno liro. Idrijski gerent Štravs je bil odstavljen od laške oblasti. Zasedli so naposled razne nerednosti, o katerih bomo še poročali ob gotovem času. Zanimivo je to, da je Štravs dobil za svoje vzorno poslovanje samo kazni, da se ga je odstavilo, a drugega nič. Sedaj je na čelo občine postavljen neki Capitano Bruni. Ravnatelj Baebler je odstavljen od službe, profesorja Kuželčiča so tudi odstavili, ker so dijaki proti njemu demonstrirali in zahtevali njegovo odstranitev. Na realki poučujeta sedaj namesto odstavljenih profesorjev dva doma-

čina »abiturienta«. To sta Viko Dežela in Dani Pircov. — Na različna natolčevanja »Napreja«, ker smo tu slučajno hitro zvedeli, odgovorimo ob drugi priliki. Skupina deluje še vedno naprej. Imeli smo izlet v Slanice.

Kranj. Skupina J. S. Z. v Kranju je precej dobro razvita; zastopani so mlinarji, usnjari in stavbinski delavci. Vsak stan ima svoj odsek in vsak odsek svoj odbor. Preteklo nedeljo 25. t. m. ob 9. dopoldne so imeli stavbinski delavci sestanek, na katerem so izvolili odbor odseka stavbinskih delavcev. Izvoljeni so bili sledeči: predsednik Franc Sirec, tajnik Nadižar Janez, blagajnik, Košnek Janez; Fajfer Janez, Jože Leskovar in Reboli Peter. Nato se je sestavila resolucija za izboljšanje delavskih razmer. Predvsem se opazja veliko zanimanje za našo organizacijo. Kakor povsod, tako tudi tu ne manjka hujšaveč, ki bi radi delavstvo cepili in zasejali sovražstvo med nje. Vsi, ki ste organizirani v Jugoslovanski Strokovni Zvezi, bodite trdni, ne ustrašite se. Vaše geslo naj bo: vsi za enega, eden za vse!

Jesenjsko okrožje J. S. Z. se je sešlo po svojih zastopnikih v nedeljo, 25. maja na Jesenicah. Zastopane so bile skupine Sava-Jesenice, Javornik, Kropa, Kamna gorica. Vseh zastopnikov je bilo okrog 40. Zvezo je zastopal dr. Šilar. — Po uvodnem poročilu se je izvolil okrožni odbor, in sicer tako: Predsednik Iv. Korošec, podpredsednik Veber Štefan, tajnik Franc Brtoncelj, blagajnik Markez Jožef; ostali odborniki: Bohinc Franc, Petrač Fr., Pogajnik Marko.

Skupine zbrane na tem sestanku so sklenile: 1. prirediti okrožne sestanke; 2. vsaka dva meseca bodi obvezna okrožna seja; 3. vsaka skupina naj bo zastopana v odboru; 4. medsebojno naj se izmenjavajo zapisniki sej, katerih prepisi se pošiljajo okrožju; 5. vsaka skupina naj poroča pri okrožnih sejah o svojem delovanju in okrožje o splošnih razmerah v okrožju na okrožnih sestankih; 6. Okrožja naj bodo med seboj v zvezi.

Iz Črne na Koroškem se poroča, kako zavedni narodnjaki so tamošnji rudarji. Nemški roparji, ki so zasedli ta rudnik, se kar tresejo pred delavci. Ti so izjavili, da bi sami pregnali roparske tolpe iz Črne, ako bi imeli orožje in municijo. Neki dan se je raznesel glas med nemškimi vojaštvom, da bode nastopilo 200 obroženih rudarjev; Nemci, ki imajo kosmato vest, so bili vsled tega popolnoma zbegani. Vedno se odpravljajo za odih. Začudeno se povprašujejo, kako je to, da jih v Črni vse po strani gleda, po drugih krajih, da so jih ljudje vse bolj prijazno sprejeli in jim boljše postregli. Da, nemški ropar, le pomisli, da je črnski delavec že davno spoznal svojega nemškega tlačitelja, pod kojim je bil suženj brez vsakih pravic, in tudi ve, kako bi bilo za naprej, ako bi zopet zavladal nemški kapitalizem. Zato je pa naš delavec ostal naroden in noče imeti z roparsko Nemško Avstrijo ničesar opraviti, temveč okleniti se hoče Jugoslavije z dušo in telesom. Vsa čast in priznanje zavednim črnskimi rudarjem!

Delavsko pravo.

Protialkoholna naredba.

Uradni list štev. 490.

NAREDBA CELOKUPNE DEZELNE VLADE ZA SLOVENIJO,

s katero se z odobritvijo ministrstva za socialno politiko pri poverjeništvu za socialno skrbstvo ustanavlja protialkoholni oddelek.

§ 1.

Pri poverjeništvu za socialno skrbstvo je ustanovljen protialkoholni oddelek.

§ 2.

Ta oddelek

1. nadzira izvrševanje vladnih naredb, ki se tičejo alkoholizma in njegove omejitve;

zlasti pa nadzira:

a) gostilne, dalje prodajo alkohola sploh in izvrševanje policijskih predpisov, kolikor se tičejo omejitev alkohola;

b) produkcijo alkoholnih pijač;

2. skrbi za protialkoholni pouk in protialkoholno propagando zlasti tudi v šoli, pri vojakih in v kaznilnicah;

3. skrbi za alkoholike in člane njih družin

a) kot posvetovalen in posredovalen organ,

b) s tem, da skrbi za pravno varstvo družinskih članov — alkoholikov, zlasti otrok, in

c) zbira alkoholno in protialkoholno statistiko;

5. posreduje med protialkoholnimi organizacijami in vlado.

§ 3.

Organi protialkoholnega oddelka smejo v nujnih primerih (n. pr. ako se proizvajajo ali prodajajo zdravju škodljive pi-

jače, pri prestopkih zoper policijske odredbe itd.) na licu mesta izdati primerne odločbe, ki stopijo takoj v veljavo. Zoper te odločbe se stranka lahko pritoži na pristojno politično oblast. Priziv nima odločilne moči.

Prestopki za take odločbe se smatrajo za obteževalne okolnosti pri odmeri kazni, ki je določena za prestopke, zoper katere so te odločbe naperjene.

§ 4.

Ta naredba stopi takoj v veljavo.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1919.

Iz nasprotnega tabora.

Doslednost socialistov in njihova praksa. Kdo ne ve, da so socialisti najhujši nasprotniki vojne, sovražniki vsake mobilizacije in sploh vsega, kar spominja na militarizem? Tako vsaj trdijo, dokler rabijo ljudske mase, da jih te dvignejo do moči. Ko pa imajo enkrat v rokah moč, tedaj se vse te sladke besede čez noč izpremene in miroljubni socialisti postanejo krvoločne hijene, ki prekašajo vse, kar pozna zgodovina enakih žalostnih pojavov. Slišali smo, da so tolpe, ki uganjajo sedaj na Koroškem brezprimerno vandalstvo, skozinskož prežete s socialnodemokratskim duhom. Ni torej čuda, če slišimo o teh tolpah stvari, ki jih ne bi mogli pripisati zverem. — Iste žalostne slike se pojavljajo povsodi, kjer imajo socialisti v rokah kaj moči. Boljševiki n. pr., ki so izkopali grob Rusiji, se danes edino še s krvjo in nasiljem drže na površju. Kako so oznanjali svobodo — a danes jih ni hujših zatiralcev svobode, kot so ravno boljševiki. Danes je Lenin nasprotnik sporazuma in je za nadaljevanje vojske. Čim dalje namreč traja vojska, tem ugodnejši postaja teren za prevrat v posameznih državah. Čim večja je socialna zmeda, tem lažje se morejo razviti boljševiške težnje in tem preje mu bodo pomagale te države zanesti revolucijo na zapad. Iz lista »Radical« posnemamo, da Žinovjev, po svojem pravem imenu Apfelbaum (jud, žid in zopet jud) iz katerega je lahko spoznat njegov program, razširja brezčinski brzojavko, v kateri zagovarja nedolžnost Nemčije in nastopa proti miroljubi konferenci, kateri očita, da hoče razdejati Nemčijo. Tako ruski socialist — jud Apfelbaum-Zinovjev! Isti dan pa nam prihaja iz Lyona vest, da je pri zadnji skupščini berlinskih delavskih svetov poslanec Rihard Müller ljuto napadel vlado in izjavil, da ima Nemčija vso odgovornost za izbruh vojne. Dejal je: »Vojne je kriva samo in edinole Nemčija.« Če slišimo take odkritosrčne besede od Nemcev samih, se nam zdi tembolj sumljiva Žinovjeva-Apfelbaumova trditev, da je Nemčija nedolžna. Seveda mu tudi ni všeč, da ima Poljska svojo samostojnost, da dobi Francija nazaj Alzacijo in Loreno in da se dovoli Šlezvigu samoodločba. Zato pravi Apfelbaum v svoji brzojavki: »Edina rešitev zatiranih narodov je svetovna revolucija proletarijata in njegova diktatura.« Zato pa tudi »Radical« upravičeno vprašuje zakaj niso nastopili boljševiki proti zatiranju narodov takrat, ko so sklepali mir z Nemčijo v Brestu Litovskem. Tedaj so sami četrtič delili Poljsko in izročili Nemčiji toliko obmejnih narodov brez vsakega protesta ali klica, da naj svetovni proletarijat nastopi proti Nemčiji.

Da še boljše spoznamo socialistično doslednost, navajamo tudi »Radicalovo« poročilo, kako boljševiki mobilizirajo. Izdali so namreč mobilizacijski ukaz za vse moške od 18. do 45. leta. Ženske bodo nadomestile moške tudi pri komisarijatih za socialno skrbstvo, za uk, notranje zadeve, politiko in vojsko. Obvezanci, ki se ne bodo javili določenega dne, bodo kratkoma obsojeni na smrt! — Takih pojavov v resnici nismo doživeli niti v najbolj militarističnih in imperijalističnih državah. Kje pa je ostal socialistični program? Vidi se, da je program pri socialistih navadna krpa papirja, ki se strga in zavrže kakor hitro je zato prilžnost.

Kakšnih poklicev so bili člani vlade ogrske sovjetske republike.

Pod tem napisom našteje »Napreja« (III. 114.) nekaj prejšnjih poklicev, katerim so pripadali člani boljševističodelavske ogrske vlade. Tako da je bil Garbav delavec, Bela Kun časnikar, Czizmadia pesnik, Lukacs pisatelj, Vago uslužbenec — in potem pravi, da naj to pomni posebne »Naša Moč«, ki se čudi (tukaj ji da »Napreja« primeren pridevek) le temu: »zakaj so voditelji socialistov vedno le judje — milijonarji, nikdar pa ne proletarci, to je ubožci.«

Temu dodatku k ogrskim vladarskim poklicem dodamo samo to, da dozdaj še ni prišlo nobeno poročilo, da bi judovski ogrski »delavski« vladarji storili obljubo radovoljnega ubožstva delavcem v blagor, pač pa je prišlo poročilo, da je bilo eno

prvih njihovih vladarskih dejanj, da so zaplenili državno zlato čisto po vzgledu boljševističnih ruskih bratov. Kam je šlo to zlato, ali za rdečo gardo ali za odškodnino, da nevaležni proletarij te svoje vladarje odstavljajo, se ne ve. Ne gre se zato, kakega poklica je kdo bil, preden je postal delavski voditelj, ampak zato se gre, ali ima kdo res srce za blagor svojih so-bratov po volji božji, ali ga vodi zgolj sebičnost in blagor lastnega žepa. Saj Kristan tudi ni bil, bogve kako visokega po-klica. Pa vendar niti on, niti njegova Voja zveza ni stopila na pota, na katerih člo-vek pozabi sebe.

Poglejte pa Gregorja VII., tistega pa-peža, ki ga je »Napreje« takoj v naslednji številki napadel. Bil je proletarec iz naj-nižjih vrst, pa ko je prišel do najvišje ča-sti in moči, ki je bila v tedanjem času sploh mogoča, kako se je obnašal? Ko so mu ponudili vladarske darove, je rekel, da mu je ljubše krepkosto življenje kne-zov in knežinj, ko pa knežji darovi. In dru-gi Gregor, prvi s tem imenom in s pridev-kom Veliki, pa niti ni bil proletarec po poklicu, ampak mogočnega rodu in bogat, pa je postal prostovoljen proletarec in menih, njegovo premoženje pa so uživali ubožci in siromaki.

Takega mišljenja in takega življenja zastoj iščeš pri socialističnih voditeljih, ker če bi ga imeli, ne bi se obnašali so-vražno do mišljenja, ki ga je narekoval ustanovnik kristjanov.

»Kras in ponos slovenskega ljudstva in slovenske kulture«. Etbina Kristana, ki v Ameriki zbira denar za gotove namene, nazivajo socialni demokrati v »Napreju« (3. maja, št. 112), »kras in ponos sloven-skega ljudstva in slovenske kulture«. Po-slali pa so ameriški Slovenci pismo, v katerem osvetle ta »kras in ponos slo-venškega ljudstva in slovenske kulture« z drugo lučjo.

Amerikanski Slovenci se bore zoper slovenske ameriške socialiste ali »bolj-ševike«, kakor jih imenujejo, ki se trudijo in delajo na to, da bi poslali Etbina Kri-stana domov, da bi pri nas zasejal luliko boljševizma med naš narod. Narodno ču-teči Slovenci v Ameriki zbira denar in obleko, da nam pošljejo v pomoč. V dveh tednih so nabrali 60.000 dolarjev, seveda s pomočjo Amerikancev, ki so Jugoslova-nom jako prijazni. »Boljševiki« s Krista-nom na čelu pa se potijo v silnem trudu in nabirajo med svojimi pristaši 1 milijon dolarjev, kar bi rabili za svojo boljševiško propagando, ter pravijo, da mi doma nismo potrebni obleke in živil in zdravil, in če do sedaj še nismo »po-crkali«, da tudi še v bodoče ne bomo. — To torej so ljudje, ki delajo za ljudsko korist. »Po njih sadovih jih boste spo-znalil!« Resnično, Kristan zasluži, da no-sijo socialni demokrati njegovo sliko ovenčano v sprevedu po mestu. Kadar bo narod srečno »pocrkal«, mu mogoče po-stavijo srečni dediči trajen spomenik — a ne, ker je rešil narod, ampak ker jih je rešil naroda. Tudi taki narodni rešeniki so na svetu!

Prosveta.

Kakor hitro se prične delavčev ob-zorje razmikati, da prično delavci misliti in ne sledi več slepo tvari sili, se počne podirati neomejeno gospodarstvo kapitala in laži nad njim. Resnica prične delovati, kakor da so se razpele perotnice ujede nad žiransko lažjo.

V pravi izobrazbi je pot do spozna-nja resnice. Nevednost je pokroviteljica vsega zla, zavezničica delavčeve nepravno-sti in bede. Jasno spoznanje pa vodi do osvobođenja duše in telesa, in čim bolj glo-boko je, tem bolj, in tako spoznanje čim večje je, tem bolj spaja z Bogom, z izvo-rom vsega pravega, dobrega in lepega. Kr-ščanska misel deluje med nami kakor osvo-boditeljica iz sužnjih okov. Prosvetljeni duh se dviga kvišku, razumevanje raste, tema se izgublja v nevidnost.

Če bi določala človeku snovnost pot in namen, da bi se ne ločil prav nič od osta-lega stvarnega stvarstva. Šele duh sam nam daje nadpravnost nad vsemi vidnimi stvar-mi in gospodarstvo nad njimi. V duhu je vse ono, kar mu privede ime človek in v čigar okvirju se vrši borba. Zato je pa tudi duh prvi, ki mu mora človek služiti, mu donosati vse, da raste in se dviga. Pro-sveta mu mora biti hrana, kakor jed telesu.

Delavec je spoznal, kje mu je mesto v človeštvu. Enak je z vsemi drugimi. Spo-znanju naj sledijo tudi dejanja. K temu je treba, da se poprime miselne iz-obrazbe, da mora tako postati povsod enako odločajoč sočinitelj. Na tem potu si bo laže pridobil družabno stališče, ki mu pristaja, ko bi si ga pa morebiti pridobil le z tavnimi sredstvi, ki so nestalna in ki sama ne bodo odločala nikdar. Zavedati se mora, da je prosveta in omika lestva, ki se hodi po njej kvišku, drugo pa, da so le pritlikline. Prosveta v delavčevih očeh ne sme biti manj vredna ko v onih prvega umetnika in misleca.

»Krekova kola« naj bi se ustanovila, fako poročajo iz Belgrada iz Jugoslovan-skega kluba ter naj se prične s pobiranjem prispevkov zanj. Nihče si jo bolj ne želi ko delavec, ki mu bo morala biti vedno odprta, da se bo politično-gospodarsko iz-šolal.

Uredništvo »Straže« v Mariboru je prevzel dr. Leopold Lénaard. Mislimo, da se bo zdaj list zopet dvignil, ker zadnje čase je pešal, akoravno je bil posebno med vojsko izbornu urejevan.

Pisarna za zasedeno ozemlje je izdala brošuro »Jugoslovska žena za narodovo svobodo«. Brošura, ki obsega jedrnat in stvarne črtice naših najboljših pisateljic, je v teh dneh, ko se za dolgo odloča naša usoda, tem večjega pomena. Jugoslovan-ske žene, segajte pridno po njej! Naroča se v vseh knjigarnah in v Zvezni tiskarni. Cena 2 K.

Slovensko vseučilišče v Ljubljani. — Stara Avstrija ga nam ni dala. Vedela je zakaj: prosvetljenega naroda se je treba bati, veliko slovenskega izobraženstva je za obstoj gnile nemške zagrizene države nevarnost. V lastni državi pa mora biti drugače. Zaposlititi se morajo vse narodove sile, nihče ne sme biti obsojen na nedelav-nost ali da se mu onemogočuje razvoj. — V ponedeljek 19. t. m., se je otvoril prvi tehnični visokošolski tečaj v Ljubljani v poslopju obrtne šole in s tem je otvorjen tudi prvi vidni korak k popolnemu sloven-skemu vseučilišču, ki naj se otvori v jeseni t. l. Slovenski delavec se zaveda nemale važnosti tega kulturnega napredka. Zdej vsaj lahko upa, da kdaj tudi on ali njegovi otroci pil ob tem viru; kajti stroški za bi-vanje v tujini odpadejo, dasi je to bivanje za zdrav napredek malo da ne potrebno, a ubogim slojem onemogočen.

Anton Cerar-Daniilo je slavil 23. t. m. štiridesetletnico svojega dela na sloven-skem odru.

Proslavo dr. J. Škerlića so imeli 17. t. m. v Belgradu. Za Slovence sta govorila dr. Jože Lovrenčič in dr. V. Kukovec. Dr. Lovrenčič je zapisal o njem v »Slovenec«: »Škerlić je bil silen duh, ki ga bo pogrešala naša knjiga in ga pogreša srbsko po-litično življenje.« Rodil se je 7. avg. 1877. umrl je 2. maja 1914.

»Veriga«, Fr. Finžgarjeva ljudska igra bo izšla v najkrajšem času kot knjiga. Toliko v vednost našim podeželskim odrom.

Muzej v Ljubljani je odprt za splošen poset vsako nedeljo od 10.—12. ure. Za skupinske posete n. pr. šole, društva itd. pa vsak dan proti temu, da javijo zadevne skupine svoj prihod vsaj 24 ur poprej.

Vprašanje židovske prihod-njosti v Palestini.

(Konec.)

Poglejmo še ruske Izraelite! Ruski Judje se dele v socialiste in zioniste. Zionisti so razvili v Rusiji velikansko agita-cijo. Povodom angleške deklaracije so na-pravili celo vrsto manifestacij. Centralni zionistični komite v Rusiji je izdal pose-ben manifest glede angleške izjave. V Sankt-Petersburgu je židovska delegacija izjavila angl. poslaniku Buchananu za-hvalo angleški vladi. Tedaj so sprejeli še naslednje resolucije: Deklaracija angleška, »magna Carta« židovskega naroda stvar-ja novo epoko v zgodovini Judov. Skup-ščina izraža svojo zahvalo angleški vladi z nado, da bo prihodnji mirovni kongres z vso svojo avtoriteto potrdil in sprejel incijativo Anglije. Pozivljamo vse židovsko ljudstvo brez razlike stanu, da z vsemi silami deluje za udeležitev židovske do-movine v Palestini. Podobne resolucije Judov so bile podane v Moskvi, kakor tudi v Odesi.

Poljski Židje so imeli ob priliki angle-ške deklaracije več zborovanj, na katerih so sprejeli sledečo resolucijo: S popolnim zadovoljstvom pozdravljamo angleško iz-javo glede zionističnega vprašanja. Ob enem se pa obračamo do centralnih vele-sil, zlasti pa do turške vlade, da bodo de-lovale za uresničitev zionističnih idealov. Ko sta pa podala rezervirane izjave veli-ki vezir in baron von der Busche, so bili poljski Židje zelo razočarani. Nasprotno so pa ortodoksni Judje zastopali to na-čelo, da naj ostane Palestina pri Turčiji pod pogojem, da jim da potrebne ugodno-sti za svoboden razvoj.

To je torej slika delovanja za neza-virno židovsko državo. Odtod se nedvom-no razvdi hrepenenje Židov po svoji dav-ni domovini. Dolgih 1850 let je minulo, od-kar so najimenitnejši Judje Jeruzalem-skega mesta z vrvoj na vratu stopali v zmagoslavnem sprevedu skozi Titov sla-volok, ko se je vračal zmagovavec v Rim. Od tedaj se judovski narod klati raztresen po celem zemlje krogu. Pač umevno, da od takrat do dandanes noče iti skozi pod Titovim slavolokom v Rimu noben Jud...

Najsibo potek tega vprašanja v bo-đočnosti kakršenkoli, glavni njegovi ob-risi so že danes očitni. Odločilno dej-stvo za vse vprašanje je to, da se v Pale-

stino ne more naseliti več Židov kot 1 ml-jion, to je komaj 15 odstotkov vseh Židov na svetu. Utopija je država, kjer bi sku-paj bivali vsi Židje; utopija je, da bi se večji del evropskih Židov preselil v Pale-stino.

Ali naj tisti milijon Židov gre v Pa-lestino in tam ustanovi svojo državo? Pri najboljši volji, pri najhitrejšem času in pri najlepših pogojih emigracije bi prireditev zemlje za en milijon prebivalcev zahtevala več desetletij. To je pa doba, kamor še ne moremo imeti vpogleda.

Ta referat je povzel iz 7. štev. lanskega Przeglada Powszechnego, in sicer iz članka: Sprawa przyszlosci zydow w Palestynie, P. Pawelski, T. J.

Razno.

Izdaja potnih listov za potovanje v neprijateljske, zavezne in nevtralne drža-ve se je spreminjajoč dosedanje predpise uredilo tako-le: Potovanje se dovoljuje sa-mo v slučajih, kjer je nujnost in potreba dokazana. Točno utemeljene pismene proš-nje je vložiti pri okrajnem glavarstvu biva-lišča, v Ljubljani pri policijskem ravnatelj-stvu. Te oblasti izvršijo o potrebi in nuj-nosti tozadevne poizvedbe in pošljejo po-tem prošnje deželni vladi za Slovenijo v Ljubljani, katera dovoljuje potovanje. Pod-pis pri dravski divizijski oblasti preskrbi policijsko ravnateljstvo. Na ustmene proš-nje se ni mogoče ozirati. Pismene prošnje naj oddajajo osebe, ki stanujejo v Ljubljani ter v občinah Zgornja Siska, Vič in Moste med 8. in 14. uro na policijskem ravnateljstvu v Ljubljani, Bleiweisova ce-sta št. 22, soba 4 v pritličju. Prošnje od oseb, ki nimajo v Ljubljani stalnega biva-lišča, se na policijskem ravnateljstvu ne more oddati in tam tudi ne reševati. Ime-na istih, za katere je došlo dovoljenje za izstavitve potnih listov, so razvidni na vra-tih sobe št. 4, v pritličju policijskega ravnateljstva.

Razpisane službe. Razpisuje se mesto delovodje za izdelovalnico pohištva v ta-borišču Strnišče pri Ptuj. Plača po dogo-voru. Istotam je razpisano mesto knjigo-vodje. Prosilci naj pošljejo svoje s priče-vali opremljene prošnje »Predstojništvu taboriščne uprave« v Strnišču pri Ptuj.

Bolno-oskrbni stroški na štajerskem. Deželna vlada je odobrila predlog, po katerem se za območje deželne vlade za Slovenijo razveljavlja štajerskim bolniškim blagajnam od deželnega odbora v Gradcu dovoljevanj 20 % popust bolno-oskrbnih stroškov in deželnih bolnicah na štajer-skem.

Dopisovanje z vojnimi ujetniki v Sibi-riji. Dopisovanje z vojnimi ujetniki v Sibi-riji je zopet možno, in sicer velja za to dopisovanje sledeče: Pišejo naj se samo dopisnice, kratko, razločno in s črnim. Dopisnice naj se vložijo v kuverto in poš-ljejo ali pa prinese v pisarno »Slov. Rde-čega križa« v Ljubljani, Poljanska cesta Alojzijevešče, II. nadstropje, vrata št. 39. Opozarjamo, da je mogoče dopisovati le z vojnimi ujetniki, ki so v Sibiriji, z onimi, ki se nahajajo v evropski Rusiji, pa je do-pisovanje točasno še nemogoče.

Vse vojaško strelivo in orožje se mora oddati! Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani odreja za svoj okoliš na pod-lagi naredbe poverjenosti za notranje za-deve z dne 18. maja 1919, št. 491, objavl-jeno v uradnem listu XCVI, da se mora oddati vse vojaško orožje in strelivo, ka-terege posedujejo civilne osebe, takoj na policijskih stražnicah. Civilno orožje, za katero lastniki nimajo veljavne orožne li-ste, se mora oddati na policijskem ravnat-eljstvu, Bleiweisova cesta št. 22, pritličje soba št. 6, proti potrdilu. Če se več ko-madov orožja od ene stranke oddaja, mora biti isto trdno skupaj zvezano in z ime-nom opremljeno. Po preteku enega tedna se bodo policijski organi po potrebi po stanovanjih prepirali o morebitnem skri-tem orožju. Kazni zapadejo v smislu ome-njene naredbe tudi tisti, kateri imajo orožje drugih oseb skrito.

Begunske podpore. Deželna vlada je sprejela načrt naredbe, katerega določa, da preneha pravica do zaostankov redne be-gunske podpore za čas pred 16. prosincem 1919 z dnem 20. majem 1919 in se izpla-čujejo samo še zaostanki, ki so se do tega dne prisodili. Pravica do naknadne begun-ske podpore v smislu § 9. drž. zak. z dne 31. decembra 1917, št. 15 ex 1918 ostane neizpremenjena.

Koroški begunci. Za oblačila bednim Koroškim beguncem je dež. vlada dovolila prispevek v znesku 20.000 K.

Koroškim beguncem. Vsi koroški be-gunci, kateri bivajo v Ljubljani in okolici in so oddali pri tukajšnjem odboru »Raz-vidnostni list« za begunce, naj se javijo v torek, dne 20. maja 1919 v pisarni odbora za koroške begunce v Ljubljani, Poljanska cesta 4.

Nov nedeljski red na kamniški progi. Od 25. maja do 30. septembra tekočega leta vozi na progi Kamnik—Ljubljana drž. kol. ob nedeljah in praznikih osebni vlak št. 2180 po z razglasom objavljenem voz-

nem redu. Odhodi iz Kamnika ob 20.50, iz Homca ob 21.06, iz Jarš—Mengša ob 21.12, iz Domžal ob 21.23, iz Trzina ob 21.35, iz Črnuč ob 21.53, z Ježice ob 21.58; prihod v Ljubljano drž. kol. ob 22.10.

»Državna posredovalnica za delo«. Podružnica za Ljubljano in okolico. V pre-teklek tednu od 19. maja do 24. maja 1919 je iskalo delo 194 moških in 57 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 129 moških in 57 ženskih delavskih moči. Po-sredovanj se je izvršilo 92. Pri vseh po-družnicah »Državne posredovalnice za de-lo« j od 1. januarja 1919 do 24. maja 1919 iskalo delo 6931 delavskih moči, delodajal-ci so pa iskali 5218 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1544. Delo iščejo pisarniške moči (229), trgov. sotrudniki, kontokoristi, potniki (180), služkinje, ku-harice (152), mehanikari, elektrotehniki, ključavničarji, peki, mesarji, mlinarji, na-takarji, natakarike, polj. in tov. delavke, kovači, železostrojarji, ekonom, oskrb-niki, predil. delavke, kurjači, strojniki, dimnikarji, zidarji, kamnoseki, pečarji, slu-ge itd. — V delo se sprejmejo težaki, hlap-ci, viničarji, služkinje, kuharice, zidarji, opek. delavci, mizarji, žagari, konj. in polj. delavci, krojači za vel. in malo delo, vajenci, pisarniške moči, delavci pri zgrad-bi hudournikov, čevljarski pomočniki, uradne sluge itd.

Urednik: Anton Komlanec. — Izdajatelj: Mihael Moškerc. — Tiska Jugoslo-vanska tiskarna v Ljubljani.

Delavci in delavke,

priljubljene med svojimi sodelavci, dobe lahke postranski zaslužek. Pojasnila dobe na ust-mene in pismene ponudbe v upravi »Slovenca«.

Največja slovenska hranilnica

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem I. 1918, vlog . K 80.000.000 — rezervnega zaklada „ 2.500.000 —

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hra-nilnice. — Hranilnica je pupilarno varna. — Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga. — V podpisane trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Več hlapcev

proti dobri plači se sprejme takoj. Zglasiti se je v »Državni posredoval-nici za delo«, Ljubljana, Gradišče 4.

Več čevljarjev

za prvovrstno zobčano delo sprejme takoj »Čevljarska zadruga iz Mirna, sedaj v Vrbovcu pri Mozirju. Oglasite se pismeno.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z o. z.

Stalna zaloga poljedelj. strojev: motorjev, mlatilnic, viteljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja:

umetnih gnojil, kolonijalnega in špeci-rijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga:

pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

Lastna izdelovalnica in preka-jevalnica klobas. — Lastna zeljarna.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu

Miklošičeva cesta 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

2 %

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 mil-jonov kron vlog in nad 1 milijon en-stotisoč kron rezervnih skladov.

Posojila se dovoljujejo od 4 do 5 %.

Ljudska posojilnica stoji pod nepo-srednim državnim nadzorstvom.